OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET

LAUSUNTO

9.3.2026

Demokratia- ja julkisoikeusosasto
Julkisoikeusyksikkö
Lainsäädäntöneuvos Perttu Wasenius

*Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunnalle*

# Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ajokorttilain muuttamisesta (HE 11/2026 vp)

Liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt oikeusministeriöltä kirjallista asiantuntijalausuntoa otsikkoasiassa. Esityksessä ehdotetaan useita muutoksia ajokorttilakiin koskien mm. 17-vuotiaiden ajokortin saamista koskevia poikkeusluvan ehtoja, 17-vuotiaita kuljettajia koskevaa yöaikaisen ajamisen kieltoa, kuljettajantutkinnon sisältöä ja vilppiä kuljettajantutkinnon teoriakokeessa.

Oikeusministeriö antoi lausuttavana olevan hallituksen esityksen luonnoksesta 10.12.2025 liikenne- ja viestintäministeriölle melko pitkän ja yksityiskohtaisen lausunnon (VN/17379/2025-OM-27), jossa kiinnitettiin huomiota mm. rangaistussäännöksiin, hallinnollisia seuraamuksia koskeviin säännöksiin, asetuksen- ja määräyksenantovaltuuksiin sekä esityksen säätämisjärjestysperusteluihin. Oikeusministeriön lausunnossa esitetyt huomiot on valtaosin otettu esityksen jatkovalmistelussa asianmukaisesti huomioon.

Oikeusministeriö kiinnittää kuitenkin liikenne- ja viestintävaliokunnan huomiota eräisiin esitykseen sisältyviin säännösehdotuksiin ja lausuu kunnioittavasti seuraavaa.

## Ehdotettavaan nuorten yöaikaiseen ajokieltoon liittyvästä rangaistussääntelystä

Esitysluonnoksessa ehdotetaan säädettäväksi alle 18-vuotiaan B-luokan ajo-oikeudelle yöaikainen rajoitus, johon liittyy rangaistussääntelyä. Rajoituksesta ehdotetaan säädettävän ajokorttilakiin ehdotettavassa uudessa 5 a §:ssä ja lain 6 §:n 3 momenttiin ehdotettavassa uudessa 4 kohdassa. Ehdotettava uusi 5 a § koskisi alaikäisen kuljettajan B-luokan ajo-oikeutta ja sen mukaan ”(a)lle 18-vuotiaan B-luokan ajo-oikeus ei ole voimassa kello 00 ja 05 välisenä aikana. Rangaistus kulkuneuvon kuljettamisesta oikeudetta säädetään rikoslain (39/1889) 23 luvun 10 §:ssä.” 6 §:n 3 momenttiin ehdotettavan uuden 4 kohdan mukaan ajo-oikeutta B-luokan ajoneuvon kuljettamiseen 5 a §:ssä tarkoitettuna ajankohtana ei ole ennen kuin 5 §:n 1 momentin 5 kohdassa säädetty vähimmäisikävaatimus täyttyy. 5 §:n 1 momentin (, jota ei ehdoteta muutettavaksi,) mukaan vähimmäisikä ajokortin saamiseksi on 5 kohdan mukaan B-luokassa 18 vuotta. Esityksen mukaan 5 a §:n rajoitus alle 18-vuotiaan kuljettajan B-luokan ajo-oikeuteen (eli yöaikaisen ajamisen kielto) koskisi lain voimaan tultua myös henkilöitä, jotka ovat lain voimaan tullessa 17-vuotiaita ja saaneet B-luokan ajo-oikeuden ennen ehdotettavan lain voimaantuloa (joko Liikenne- ja viestintäviraston myöntämän

| Postiosoite<br>Postadress | Käyntiosoite<br>Besöksadress | Puhelin<br>Telefon | Faksi<br>Fax | S-posti, internet<br>E-post, internet |
|---|---|---|---|---|
| Oikeusministeriö<br>PL 25<br>FI-00023 Valtioneuvosto<br>Finland | Meritullinkatu 10<br>00170 Helsinki<br>Finland | 0295 16001<br>Internat.<br>+358 295 16001 | 09 160 67730<br>Internat.<br>+358 9 160 67730 | kirjaamo.om@gov.fi<br>www.oikeusministerio.fi<br>www.justitieministeriet.fi |

ikäpoikkeusluvan nojalla tai sillä perusteella, että he opiskelevat ammatillisessa kuljettajakoulutuksessa, johon sisältyy kuorma- tai linja-auton ajo-oikeuden suorittaminen).

Oikeusministeriö kiinnittää huomiota siihen esityksen luonnosvaihetta koskeneella lausuntokierroksellakin esiin tuomaansa seikkaan, että oikeusministeriön näkemyksen mukaan rikosoikeudelliseen laillisuusperiaatteeseen sisältyvän taannehtivuuskiellon kanssa sopisi paremmin yhteen ratkaisu, jossa rikosoikeudellista rangaistusta kulkuneuvon kuljettamisesta oikeudetta ei seuraisi yöaikaisesta ajamisesta 17-vuotiaalle henkilölle, joka on saanut B-luokan ajo-oikeuden ennen ehdotettavan lain voimaantuloa.

**35 §:n 2 momenttiin ehdotettujen muutosten voimaantuloa koskeva säännös**

Ehdotetun lain voimaantulosäännöksen 1 momentin mukaan tämän lain 35 §:n 2 momentti tulee voimaan 1 päivänä lokakuuta 2026. Mainitun 35 §:n 2 momentissa säädetään B-luokan ajokorttia koskevista koulutusvaatimuksista, joita ehdotetaan esityksessä muutettavaksi.

Oikeusministeriö kiinnitti jo esitysluonnoksesta antamassaan lausunnossa huomiota siihen, ettei säännöksestä käy ilmi, sovelletaanko muutosten ehdotettuna voimaantuloajankohtana kesken olevaan kuljettajakoulutukseen vanhoja vai uusia koulutusvaatimuksia. Oikeusministeriö totesi asiasta lausunnossaan seuraavaa: ”Voimaantulosäännöstä näyttää olevan mahdollista tulkita ainakin kolmella eri tavalla: siten, että uusia koulutusvaatimuksia sovelletaan 1) koulutukseen, joka alkaa 1.10.2026 tai sen jälkeen, 2) koulutukseen, joka päättyy 1.10.2026 tai sen jälkeen, taikka 3) edellytyksenä osallistua kuljettajantutkintoon, joka suoritetaan 1.10.2026 tai sen jälkeen. Säännöstä tulisi tältä osin jatkovalmistelussa tarkentaa.”

Vaikka säännöksen sanamuotoa on esityksen jatkovalmistelussa muutettu sen lausuntokierroksella olleeseen versioon nähden, oikeusministeriön käsityksen mukaan edellä mainittu seikka jää säännösehdotuksesta edelleen epäselväksi.